

Oliwia Pietrzak

e-mail: 191336@student.ue.wroc.pl

ORCID: 0009-0007-8846-8722

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Metodyka kalkulacji hodowli drobiu rzeźnego

DOI: 10.15611/2025.56.6.11

JEL Classification: C13, C81, Q12

© 2025 Oliwia Pietrzak

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Pietrzak, O. (2025). Metodyka kalkulacji hodowli drobiu rzeźnego. W: M. Biernacki i R. Kowalak (red.), *Rachunkowość* (s. 115-123). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: W ostatnich latach można zauważyć wzrost liczby ferm drobiu rzeźnego, w tym hodowli brojlerów. Powodem może być umocnienie się Polski jako jednego z największych eksporterów drobiu. Celem artykułu jest zbadanie, jakie koszty należy ponieść w trakcie jednego cyklu produkcyjnego tak, aby ułatwić podjęcie decyzji osobom zainteresowanym rozpoczęciem hodowli oraz uświadomić odbiorcom ostatecznym, co kryje się za ceną widoczną na półkach sklepowych. W artykule zastosowano metody badawcze: analizę literatury, studia aktów prawnych oraz własne obserwacje.

Słowa kluczowe: kalkulacja, drób, hodowla, opłacalność

1. Wstęp

W ostatnich latach można zauważyć wzrost liczby ferm drobiu zajmujących się działami specjalnymi produkcji rolnej. Wynika to głównie z faktu, iż Polska jest największym eksporterem drobiu w Unii Europejskiej oraz trzecim największym na świecie, zaraz po Brazylii i USA. Według GUS-u wartość eksportu polskiego drobiu w 2023 roku wyniosła 4,5 mld USD (dla porównania w Brazylii – 8,97 mld USD, w USA – 4,88 mld USD).

Mimo rosnącej popularności zakładania nowych lub powiększania obecnych ferm polskie prawo bilansowe oraz podatkowe nie wyróżniło tej specjalnej formy prowadzenia działalności. Dopiero w Ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24) w załączniku nr 1 znajduje się tabela, która jasno wskazuje, jaka działalność podlega pod działy specjalne produkcji rolnej. Jest to m.in. uprawa roślin w szklarniach, hodowla drobiu rzeźnego i nieśnego, zakłady wylęgu drobiu oraz pasieki. Krajowy Standard Rachunkowości

Nr 12 „Działalność rolnicza” (Komunikat Ministra Finansów z dnia 28 czerwca 2018 r.) ponadto wskazuje, że hodowla zwierząt to zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt (doskonalenie cech genetycznych pokoleń potomnych), w zakres których wchodzi ocena wartości użytkowej i hodowlanej, selekcja i dobór osobników do kojarzenia – następujące w warunkach prawidłowego chowu. W wyniku hodowli powstają nowe rasy i odmiany zwierząt o pożądanych walorach użytkowych. W związku z brakiem ścisłych regulacji prawnych dotyczących hodowli oraz wysokich nakładów, jakie należy ponieść (nakładów środków trwałych, materiałów, pieniężnych), oraz zależności od czynników zewnętrznych, np. pogodowych, wiele podmiotów obawia się zacząć prowadzić hodowlę drobiu.

Celem artykułu jest przedstawienie kalkulacji kosztu jednostkowego wychodowania jednej sztuki drobiu rzeźnego – brojlera – dla podmiotów zainteresowanych rozpoczęciem hodowli lub też w ramach poszerzenia dotychczasowej wiedzy oraz weryfikacji poziomu cen rynkowych, które można zobaczyć w sklepach. Do realizacji tego celu wybrano następujące metody badawcze: analizę literatury, studia tekstów prawnych oraz własne obserwacje.

2. Kalkulacja i jej odmiany

Kalkulacja jest to czynność obliczeniowa zmierzająca do ustalenia kwoty kosztów przypadających na przedmiot kalkulacji. Jej celem jest ustalenie wysokości jednostkowego kosztu własnego wyrobu gotowego lub usługi wraz z ukazaniem jego struktury w kalkulacyjnym układzie kosztów (Kowalak, 2024, s. 122). W zależności od potrzeb i czasu, w którym kalkulacja może zostać sporządzona, wyróżniamy kalkulacje: wstępną, ofertową, wynikową. Kalkulacja wstępna jest przygotowywana przed rozpoczęciem procesu produkcji. Dla klienta sporządzana jest najczęściej kalkulacja ofertowa, która pokazuje, jakie koszty należy ponieść przy produkcji konkretnego zamówionego produktu, jak i marżę lub zysk, które będą zarobkiem przedsiębiorstwa. W niektórych przypadkach zawiera także obciążenia podatkowe lub inne obciążenia publiczno-prawne. Po zakończonym procesie produkcyjnym dokonuje się kalkulacji wynikowej, zwanej również sprawozdawczą. Odzwierciedla ona rzeczywiście poniesione koszty ustalone na podstawie ewidencji w księgach rachunkowych (Nowak, 2020, s. 128).

Dzięki kalkulacji można ustalić koszt wytworzenia jednostki, zwany inaczej technicznym kosztem wytworzenia, w skład którego wchodzi koszty bezpośrednie, takie jak materiały, płace wraz z narzutami, energia technologiczna oraz koszty wydziałowe. Kolejnym etapem kalkulacji jest obliczenie całkowitego kosztu wytworzenia, zwanego też zakładowym kosztem wytworzenia, który ujmuje poprzednią kalkulację i powiększa ją o koszty ogólnego zarządu i straty na brakach. Następnie kalkulacja

cja prowadzi do obliczenia całkowitego kosztu własnego obejmującego poprzednie kalkulacje i koszty sprzedaży. Należy przy tym zaznaczyć, że koszty ogólnego zarządu i koszty sprzedaży są to koszty okresu. Nie zależą one od wielkości produkcji, są stałe i określone w konkretnym przedziale czasowym. W związku z tym, ich kalkulacja odbywa się tylko dla celów zarządczych.

W zależności od typu i skomplikowania procesu produkcji dobiera się odpowiednią metodę kalkulacji. Podstawowym podziałem kalkulacji jest podział na kalkulację podziałową i doliczeniową.

W obrębie kalkulacji podziałowych wyróżnić można kalkulację: prostą, współczynnikową, odjemną. Kalkulacja podziałowa prosta jest wykorzystywana przez przedsiębiorstwa, które zajmują się produkcją jednego artykułu lub wielu zbliżonych do siebie w wielkości masowej, seryjnej, wykorzystując te same lub identyczne procesy technologiczne i zasoby. Jednostkom tym nie zależy na wyodrębnieniu w kalkulacji poszczególnych produktów. Aby obliczyć każdy z etapów kalkulacji: koszt wytworzenia, całkowity koszt wytworzenia, całkowity koszt własny, trzeba zsumować poszczególne koszty i podzielić na wielkość produkcji.

Kolejną metodą kalkulacji podziałowej jest kalkulacja podziałowa współczynnikowa. Występuje w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją masową, seryjną, ale wieloasortymentową. Mimo produkcji różnych wyrobów wykorzystywane zasoby są podobne lub takie same. W związku z występowaniem różnorodności w produktach obowiązkowe jest ustalenie współczynnika przeliczeniowego, który informuje o procentowym podziale kosztów przypadających na konkretne wyroby. Współczynnik ten jest określany przez kierowników procesów produkcyjnych.

Kalkulacja podziałowa odjemna nie występuje samodzielnie. Jest kalkulacją łączną, sprzężoną z inną. Stosuje się ją w jednostkach gospodarczych, w których w trakcie procesu produkcyjnego powstają dodatkowe produkty uboczne oraz odpady. Jednostka może produkty uboczne zutylizować lub sprzedać. Utylizacja wiąże się z dodatkowymi kosztami, dlatego częściej wybieraną formą jest sprzedaż. Kalkulacja jest niezbędna, aby określić, w jakiej cenie powinno się dokonać sprzedaży. W zależności od podejścia jednostka może zdecydować się sprzedać w cenie wyższej niż skalkulowany koszt, aby dodatkowo zarobić, lub w takiej samej cenie jak koszt, aby nie ponosić dodatkowych kosztów związanych z utylizacją, lecz mieć to działanie neutralne finansowo.

Kalkulacja doliczeniowa charakteryzuje się małoseryjną lub jednostkową wielkością produkcji. Cechuje się większą dokładnością, a zarazem większą pracochłonnością przez ewidencję księgową, gdyż każdy z produktów ma swoje własne konto księgowe. Koszty bezpośrednie można od razu przypisać do produktu, a koszty pośrednie zaliczyć do bezpośrednich za pomocą wybranych kluczy rozliczeniowych. Dzieli się na kalkulację asortymentową i zleceniową.

Kalkulacja doliczeniowa asortymentowa i zleceniowa bardzo często są klasyfikowane jako jedna. Natomiast mają one zasadniczą różnicę. W klasyfikacji sortyminen-

towej mowa jest o konkretnym produkcie. Na jego koncie analitycznym znajdują się wszystkie zapisy kosztów jego dotyczących. Nawet mimo produkowania wyrobów gotowych na podstawie innych zleceń koszty konkretnego produktu będą znajdować się na wspólnym koncie. Natomiast w przypadku kalkulacji zleceniowej na koncie będą znajdować się zapisy dotyczące jednego zlecenia, nawet jeśli składa się z kilku produktów. Kalkulacja doliczeniowa zleceniowa charakteryzuje się wystąpieniem zleceń. Mogą one pochodzić zarówno z jednostek wewnętrznych, jakimi są wydziały, jak i zewnętrznych, czyli zlecenie na rzecz konkretnego klienta i jego wymagań. Zapisy na koncie dokonywane są tak długo, aż całe zlecenie zostanie zakończone. Mimo wyprodukowania np. połowy zlecenia nie można dokonać kalkulacji produkcji zakończonej, ponieważ nie wszystkie produkty zostały dokończone i są one klasyfikowane jako produkcja niezakończona.

W kalkulacji można wyodrębnić kalkulację wielofazową. Występuje ona w przedsiębiorstwach, w których proces produkcyjny składa się z przynajmniej 2 faz, a wielkość produkcji jest masowa/wielkoseryjna. W jej obrębie następuje podział na kalkulację procesową i fazową. Ta pierwsza występuje, gdy proces technologiczny jest złożony, ale nie ma wyraźnie wyodrębnionych faz, tylko procesy po sobie następują w płynny sposób.

Kalkulacja wielofazowa fazowa występuje w jednostkach gospodarczych, w których produkcja składa się z wyraźnie wyodrębnionych faz. Bardzo często półprodukty pomiędzy procesami produkcyjnymi oczekują w magazynie półfabrykatów lub mogą być nawet sprzedawane. Często podział faz wynika z podziału na wydziały lub stanowiska. Dzięki takiemu procesowi technologicznemu każdą z faz można oddzielnie skalkulować. Ta forma kalkulacji podzielona jest na dwie metody kalkulacji: półfabrykatową i bezpółfabrykatową.

W kalkulacji półfabrykatowej kalkulacja każdej fazy wyrobu gotowego jest obliczana narastająco. Oznacza to, że kalkulacja każdej następnej fazy zawiera koszty kalkulacji poprzedniej. Stosuje się ją najczęściej, gdy półprodukty oczekują w magazynie na wykorzystanie lub będą sprzedane. Podczas kalkulacji fazowej bezpółfabrykatowej oddzielnie dokonuje się kalkulacji każdej z faz procesu produkcyjnego. Oznacza to, że po zsumowaniu kosztu wytworzenia każdej fazy można otrzymać koszt wytworzenia wyrobu gotowego.

3. Kalkulacja jednostkowego kosztu wyhodowania jednej sztuki drobiu rzeźnego

Kalkulacja będzie się opierać na drobiu rzeźnym, brojlerach. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz.U.2010.56.344) kurczęta brojlery to ptaki z gatunku kury, utrzymywane z przeznaczeniem do produkcji mięsa. Należy tutaj wykorzystać kalkulację podziałową prostą, ponieważ hodowla ma charakter masowy. Ponadto wszystkie cykle produkcyjne odbywają się w tym samym

przedziale czasowym, tej samej liczbie kur, przy takim samym procesie produkcyjnym, wykorzystując te same lub ewentualnie nieznacznie zmienione materiały. Hodowla skupia się na jednym typie zwierząt, stąd kalkulacja podziałowa współczynnika nie byłaby najlepszym wyborem, tak samo jak kalkulacja odjemna, ponieważ nie występuje produkt uboczny (wyjątkiem jest sytuacja wydłużenia procesu produkcyjnego, w którym kury zaczną znosić jajka).

Wszystkie ujęte koszty są obliczone na podstawie kosztów zafakturowanych podczas cyklu produkcyjnego, inaczej zwanego rzutem, którego wstawienie nastąpiło 16 października 2024 roku, i sprzedanie 25 oraz 29 listopada 2024 roku w rodzinnej fermie. Liczba wyhodowanych kur stanowi 37 980 sztuk.

3.1. Koszty materiałów bezpośrednich

Kategoria materiałów bezpośrednich zawiera paszę niezbędną do wykarmienia kurczaków. Jest to podstawowy wybór paszy bez dodatkowych składników. Jak można zauważyć, mimo rozwoju kurczaków, a tym samym zwiększeniem spożywania paszy wraz ze wzrostem masy, jej cena niekoniecznie ma charakter wzrostowy. Jest to spowodowane składem paszy, a co za tym idzie, jej ceną. Mimo niewielkiej wartości zamówień na początku cena jest dość wysoka, ponieważ pasza zawiera najwięcej składników mineralnych i odżywczych, aby zapewnić jak najlepszy wzrost i rozwój piskląt. Wraz z wiekiem kurczaków ilość tych składników się zmniejsza, ponieważ nie są już tak niezbędne. Cena paszy maleje w momencie, w którym kurczaki potrzebują jej coraz więcej z uwagi na wiek. W tabeli 1 koszty paszy zostały wyodrębnione na jej rodzaje uzależnione od wieku brojlerów.

Tabela 1. Miesięczne koszty materiałów bezpośrednich (w zł)

Pasza		Woda	Słoma	Pisklęta
Starter	21 550,90	452,76	900,00	86 174,20
Grower 1	80 711,19			
Grower 2	122 392,80			
Finiszer	50 954,40			
Podsumowanie	275 609,29	452,76	900,00	86 174,20
Suma	363 136,25			

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym elementem jest zakup piskląt. Ich cena jest wyższa z powodu konieczności szczepień, które odbywają się na terenie wylęgarni. W ich skład wchodzi szczepienia zarówno obowiązkowe, jak i dobrowolne, które zapobiegają wystąpieniu groźnych chorób. W inny przypadku (samodzielnego szczepienia na fermie) koszty szczepień zostałyby ujęte w innych kosztach bezpośrednich.

Niezbędne przy produkcji kurczaków są także woda oraz słoma, która stanowi podłoże. Na jeden rzut potrzebne jest 18 bel słomy, które w danym okresie kosztowały 50 zł za jedną sztukę.

3.2. Koszty robocizny bezpośredniej

Kategoria wynagrodzeń bezpośrednich wraz z narzutami obejmuje jednego pracownika, który dokonuje codziennego nadzoru fermy. Jego zadaniem jest pilnowanie temperatury, przygotowywanie leków oraz zbieranie padliny. Zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę z minimalną stawką obowiązującą w 2024 roku, pracuje w miejscu swojego zamieszkania, nie przystąpił do PPK, ma ukończone 26 lat, złożył PIT-2 oraz posiada przychody tylko z jednego stosunku pracy. Pełny koszt jego zatrudnienia, uwzględniając wcześniej wymienione czynniki, wynosi 5 180,64 zł miesięcznie.

3.3. Koszty zużycia energii technologicznej

W kategorii kosztów zużycia energii technologicznej, przedstawionych w tabeli 2, można wyróżnić wydatki za prąd dostarczony przez wytwórnię, miat i paliwo. Wszystkie urządzenia wykorzystywane na fermie są zasilane prądem. Potrzebny jest również miat wykorzystywany w piecu przemysłowym, który ogrzewa wszystkie budynki fermy. Paliwo ujęte w tej kategorii obejmuje olej napędowy wykorzystywany do zasilania agregatu prądotwórczego i innych potrzebnych maszyn. Zafakturowana cena w tamtym okresie wyniosła 4,79 zł/l netto.

Tabela 2. Miesięczne koszty zużycia energii technologicznej

Wyszczególnienie	Kwota
Prąd	41 224
Miat	10 000
Paliwo	1 178
Suma	52 402

Źródło: opracowanie własne.

3.4. Inne koszty bezpośrednie

Kategoria innych kosztów bezpośrednich jest najbardziej zróżnicowana, co przedstawiono w tabeli 3. To w niej znajdują się koszty leków niezbędnych do hodowli. Jest to jedna z najbardziej zmiennych kategorii. Jej wartość zależy od odporności piskląt i wystąpienia chorób. W badanym okresie niezbędne było leczenie, stąd wysokość kosztów znacząco wzrosła.

W tym zestawieniu są także ujęte płatności za faktury od firmy świadczącej usługi z tytułu wstawienia oraz łapania brojlerów, sprzątania i przygotowania kurnika do kolejnego rzutu. Po zakończeniu cyklu konieczne jest skorzystanie z usług odbioru padliny, która została ujęta w tym zestawieniu.

Tabela 3. Miesięczne Inne koszty bezpośrednie (w zł)

Wyszczególnienie	Kwota
Usługa weterynaryjna z lekami	14 986,96
Usługa łapania	4 200,00
Usługa wstawiania	360,00
Usługa sprzątania	900,00
Usługa ścielenia	400,00
Usługa dezynfekcji z środkami chemicznymi	4 664,69
Usługa odbioru padliny	540,00
Suma	26 051,65

Źródło: opracowanie własne.

3.5. Koszty wydziałowe

Podczas każdego cyklu produkcyjnego ponoszone zostają dodatkowe, niezbędne koszty związane z produkcją. Dotyczą one głównie napraw obiektów hodowlanych. Ich wartość przypadająca na ten konkretny rzut to 100 zł.

3.6. Koszty ogólnego zarządu

Na potrzeby zarządcze wyszczególnione zostały także koszty ogólnego zarządu, które nie zależą od wielkości produkcji, tylko dotyczą okresu, w którym hodowla nastąpiła. W związku z tym, że jeden rzut trwa 6 tygodni, miesięczne koszty ponoszone z tego tytułu zostały ujęte w odpowiedniej proporcji. W ich skład wchodziły koszty administracyjne, takie jak usługi księgowej, materiały biurowe oraz artykuły socjalne dla pracowników. Łączna miesięczna kwota poniesionych kosztów wynosi 1 500 zł.

3.7. Całkowity koszt jednostkowy

Tabela 4 zawiera podsumowanie wszystkich kosztów, wielkość produkcji oraz koszt jednostkowy przypadający na każdą pozycję kosztową. Jak można zauważyć, całkowity koszt własny wyhodowania jednej sztuki brojlera wynosi 11,81 zł/szt.

Tabela 4. Całkowity miesięczny koszt jednostkowy

Pozycja kalkulacyjna	Koszty [zł]	Wielkość produkcji [szt.]	Koszt jednostkowy [zł/szt.]
Materiały bezpośrednie	363 136,25	37 980	9,56
Robocizna bezpośrednia wraz z narzutami	5 180,64	37 980	0,14
Energia technologiczna	52 402,00	37 980	1,38
Inne koszty bezpośrednie	26 051,65	37 980	0,69
Koszty wydziałowe	100,00	37 980	0,0026
Koszt wytworzenia	446 870,54	37 980	11,77
Koszty ogólnego zarządu	1 500,00	37 980	0,04
Całkowity koszt wytworzenia	448 370,54	37 980	11,81

Źródło: opracowanie własne.

4. Problemy i ryzyka pojawiające się podczas przeprowadzania kalkulacji

Mimo wybrania jednej z najprostszych metod kalkulacji i skupieniu się na kalkulacji wynikowej obliczona wartość nie stanowi jedynej podstawy dla procesów decyzyjnych. Większość kosztów stanowią koszty zmienne, które zmieniają się proporcjonalnie do wielkości produkcji, zależy ona także od kondycji zdrowotnej piskląt. Jeśli na samym starcie kurczaki będą słabe i chorowite, koszty związane z leczeniem oraz paszą wzrosną przez dobór odpowiednich jej składników. Koszty wody wówczas spadną, ponieważ kurczaki nie będą chętne do jej spożywania.

Do obliczenia kosztu jednostkowego niezbędne jest ustalenie liczby kurczaków. Mimo zafakturowania ich liczby zgodnie z zamówieniem zazwyczaj i tak nie zgadza się ona. W przypadku większej liczby na fakturze niż dostarczonej należy pokryć pełną kwotę, także za niedostarczone sztuki. Obecnie, mimo wysokiej mechanizacji, trudno jest odliczyć np. 90 kurczaków, które mieszczą się w jednej skrzynce podczas dostawy, ze względu na ich ruchliwość.

Kolejnym problemem jest fakt, że są to istoty żywe. Ich umieralność podczas 6 tygodni utrzymuje się na średnim poziomie około 0,08%. Jest to wielkość zmienna, niemożliwa do przewidzenia. Trudne też okazuje się dopasowanie i odpowiednie zmniejszenie kosztów, które dotyczą padliny, ponieważ umieralność kurczaków występuje przez cały okres hodowli, w związku z czym niemożliwe jest określenie wielkości spożycia paszy dla poszczególnego kurczaka. Nie jest regułą, że najbardziej chore kurczaki, odstające wagowo od reszty, zdychają. W ostatnim etapie padają niekiedy także najzdrowsze, największe koguty, które sądząc po ich masie, spożyły największą ilość paszy.

Czynniki pogodowe, tak jak w innych sektorach rolnictwa, odgrywają ważną rolę. Podczas pór ciepłych wzrastają koszty energii, ponieważ niezbędne jest użytkowanie wentylatorów schładzających oraz klimatyzacji, która obok prądu pobiera także znaczące ilości wody. W okresie zimnym wrastają koszty związane z opałem przez utrzymywanie, przynajmniej w pierwszym okresie, wysokiej temperatury powietrza i posadzki. Słońce jest także powodem, dla którego zużycie prądu przez wentylatory ma tendencję wzrostową, a podczas dżdżystej pogody wrastają koszty ogrzewania, aby zapewnić odpowiednią wilgotność powietrza. Warunki pogodowe wpływają także na rozwój zbóż, a tym samym ilość słomy stanowiącej podłoże. Jeśli w danym roku wystąpi nieurodzaj, słomy będzie mało, a jej cena będzie rosła.

Koszty poniesione na paszę są także czynnikiem wysoce zmiennym i skorelowanym z ceną zbóż. W zależności od polityki przyjętej w wytwórni pasz kierownicy mogą skupować zboże po żniwach, kiedy ceny na ogół są niższe, lub w trakcie trwania roku, kiedy częstą sytuacją jest import powodujący poniesienie dodatkowych kosztów przez wytwórnię, a tym samym wzrost ceny pasz. Trudno jest przewidzieć, w jakiej kondycji zdrowotnej zostaną przyjęte pisklęta. Jeśli w trakcie trwania rzutu okaże się, że potrzebują dodatkowego składnika, musi on zostać użyty i podnosi ostateczną cenę paszy.

5. Zakończenie

Mimo faktu, że samo skalkulowanie kosztu jednostkowego wychodowania drobiu rzeźnego w postaci brojlerów nie jest trudne, jest to jedynie informacyjna kalkulacja dokonana na podstawie wartości, które wystąpiły w przeszłości. Odbiorcom zewnętrznych, w tym klientom ostatecznym, kalkulacja uświadamia, jakie koszty oraz jaka ich wysokość kryją się za ceną widoczną na sklepowej półce.

Nie jest to metoda wystarczająca ani uwzględniająca pełne informacje o zarobkach, aby można było podjąć decyzję o zapoczątkowaniu prowadzenia hodowli, ale daje ogólny pogląd o kosztach, które należy w tej działalności ponieść. Nie należy przy tym zapominać o wszelkich problemach i czynnikach, które nie są zależne od podmiotów prowadzących fermę.

W związku z tym badanie, jak zmieniają się koszty, ich wysokość oraz zależność od innych czynników, może być podstawą do dalszej, pogłębionej analizy.

Literatura

- Kotapski, R., Kowalak, R. i Lew, G. (2020). *Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza*. Wydawnictwo Marina.
- Komunikat Ministra Finansów z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 12 „Działalność Rolnicza”
- Kowalak, R. (2024). *Rachunek kosztów. Teoria, przykłady i zadania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Ministerstwo Finansów. (b.d.). KSR nr 12 „Działalność Rolnicza”. Gov.pl. Pobrano z <https://www.gov.pl/web/finanse/krajowe-standardy-rachunkowosci>
- Nowak, E. (2020). *Rachunek kosztów w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą*. Wydawnictwo „Ekspert”.
- Nowak, E. (2021). *Rachunkowość zarządcza w przedsiębiorstwie*. Wydawnictwo CeDeWu.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz.U.2010.56.344)
- Szczypa, P. (2024). *Kalkulacja i rachunek kosztów – od teorii do praktyki*. Wydawnictwo CeDeWu.
- Trade.gov.pl. (b.d.). *Polska umacnia pozycję jednego z największych eksporterów drobiu na świecie*. Pobrano 17 lutego 2025 z <https://www.trade.gov.pl/aktualnosci/polska-umacnia-pozycje-jednego-z-najwiekszych-eksporterow-drobiu-na-swiecie/>
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1991 r. Nr 7, poz. 24)
- Ziętara, W. (2009). Rachunek kosztów w przedsiębiorstwach rolniczych w teorii i praktyce. *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 2(12), 303-309. Pobrano 20 lutego 2025 z <http://www1.up.poznan.pl/jard/index.php/jard/article/view/822/912>

Methodology for Calculating the Breeding of Slaughter Poultry

Abstract: In recent years, one can notice an increase in the number of slaughter poultry farms, including broiler breeding. The reason for this has been the consolidation of Poland as one of the largest exporters of poultry. The aim of the article is to examine what costs must be incurred during one production cycle in order to facilitate the decision-making of those interested in starting a farm and to make the end consumer aware of what is behind the price visible on the store shelves. The article uses such research methods: literature analysis, studies of legal acts, and own observations.

Keywords: calculation, poultry, breeding, cost-effectiveness